Sababoota Duubatti Deebiâ€™iinsaa-Kutaa 19

Description

21-Dhiibbaa Naannoo

Shakkii hin qabu naannoon jiraattota irratti dhiibbaa qaba. Saniifi, muâ€™iminni amanti isaa keessatti akka hin qoramneef Nabiyyiin (SAW) mushrikoota waliin gurmaaâ€™u, isaan waliin taaâ€™u fi isaan waliin jiraachu irraa dhoowwe. Iccitiin dhoowwa kana keessa jiru, naannoo badaa qajeelfamoonni buâ€™uuraa, akhlaaqni fi amantin itti bade keessatti akkasumas, hawaasni akka horii kaayyoon isaanii olâ€™aanan fedhii ofii guuttachuu taâ€™ee keessatti dhiibbaan muâ€™minarra gahuu dandaâ€™a. â€œ **Isaan akka horii malee homaayyu miti. Inumaa san caalaa karaa irraa kan jallataniidha.**â€• (Suuratu Al-Furqaan 25:44)

Kanaafi, Muslimaaf biyyoota akkana deemuun isaaf hin hayyamamu wanta dirqama taâ€™eef malee. Kan akka qorichaa, barnoota, daldalaa. Wantoonni dirqamaa kunniin qajeelfama shariâ€™aa qabu. Qajeelfamoota kanniin asitti kaasuuf qorannoo keenyaa miti. Ani amma asitti dhiibbaa hawaasni badaan kuni nama achi keessa jiraatu irratti fidu dubbadha: namticha Islaama qabate, amanti isaa eegu, amaana Rabbiin irra kaaâ€™e tiiksuu fi namootaaf fakkeenya taâ€™e tokko nan beeka. Dhimmoota jireenya isaa keessatti olâ€™aantummaa qaba. Namtichi kuni yeroo gabaabaa keessatti mana isaa meeshaa taphaa fi badii irraa qulqulluu taâ€™etti jijjiruu dandaâ€™eera. Maatii isaa hijaabatti ni ajaje, dhiira alagaatiin walitti makamuu irraa ni dhoowwe. Kitaabbanii fi kaasetti faayda guddaa qaban isaaniif fide.

Akkuma kana hojii isaa keessatti collummaa (ciminna) guddaa agarsiise. Ciminni kuni biyyoota kufrii keessaa biyya takka keessatti gahee hojii isaatiin akka kaadhimamu taasise. (Biyya kufrii tana keessatti akka gahee hojii tokko hojjatuuf ni affeerame). Innis diddaa tokko malee wali galee. Fitnaa fi fasaada (badii) biyya tana keessa jiru osoo hin madaalin achi deemu irratti wali gale. Ergasii innis gara biyya kufrii tanaa ni deeme. Hawaasa kaafiraa kanaan ni gowwoome. Isaanii fi qabeenya isaanii balaqessaâ€™e baduu ni dinqisiifate. Gaheen hojii isaa ni xumuramee. Qalbiin isaa suuraa jallinnaa garagaratiin tan guuttamtu taatee gara maatii isaatti deebiâ€™e. Mana gaarii gara jamaâ€™aa jaahilaatti jijjire. Qajeelfama buâ€™uuraa Islaama qabachuutti ni qoose. Gatii amantii gadi buuse. Manni isaa fakkeenya badiitii fi waxxee fasaadaa taâ€™e. Shakkii hin qabu, kuni dhiibbaa naannoo irraa kan dhufuu fi dhimmoota haala salphaan gubbaa isaanii qofa ilaaluti.

Ustaaz Fatih Yakun akkana jechuun dubbata: namtichi tokko gara Ameerikaa deeme. Biyya isaa keessatti Muslimaaf fakkeenya gaarii ture. Obboleeyyan isaa jidduutti hidhannaa gaarii itti hidhatan ture. Garuu biyya kaafira tana keessa waggoota muraasaaf turuun isaa gara nama biraatti isa jijjire. Haala duraa irraa ni jijjiramee. Naannoon badaan isarratti dhiibbaa guddaa uumee jira. Deemsa isaatiin dura ifa isarraa ifu akka dhabu taasise.

Namtichi biraas gara naannoma kanaa imale. Waggaa tokko caalaa gadi dhaabbachuu hin dandeenye. San booda maâ€™asiyaa keessatti lixe. Ergasii oduun isaa ni dhokate, faanni isaa ni bade. Hanga ammaatu xalayaa waggaa jalqabaa irratti naaf erge nan yaadadha. Xalayaan kuni warra daâ€™awaa irratti hojjatan qeequu fi faallessun kan guuttameedha. Ergasii xumurri isaa karaa qajeelaa irra jallachuu taâ€™e. Gargaarsa Rabbuma irraa barbaadan.â€• â€“xumurame

Gaafatan akkana jechuun of gaafachu dandaâ€™a: gochi mooâ€™atamuu fi duubatti deebiâ€™u kanatti geessu maalidhaa? Anis akkana jechuun deebisa:

i. **Ulfaatinna karaa fi baâ€™aatti xiyyeefachu dhiisu-**Asitti nama yommuu hawaasa isaa keessa jiraatu balaa haalaa, ulfaatinna karaatii fi ulfaatinna baâ€™aatti xiyyeefannoo hin kennineetu jira. (Islaama qabachu keessatti ulfaatinnaa fi rakkoolee nama qunnamanitti hin xiyyeefatu). Yommuu gara hawaasa biraa deemu dhimmichaaf siinqi barbaachisu hin qopheefanne. (Beekumsa gahaa fi iimaana cimaa hin hidhanne.) Kanaafu, qormaata jalqabaa irratti kan kufu taâ€™e argita. Dhugumatti, karaan Islaama qabachuu qoreen kan guuttameedha. Namni kana baadhachuu hin dandeenye dhumti isaa kasaaraa fi badiidha.
ii. **Shakkii fi jallinni gariin nama keessa jiraachu-**Kunoo asitti nama Islaama qabachuun isaa hundee sirrii irratti hin hundoofnetu jira. Tarii shakkiin, jallinni amalaa fi adeemsaa muraasni isa bira jiraachu dandaâ€™a. Hundeen amanti cimaa taâ€™e kan fedhii lubbuu isaatirraa isa deebisuu isa keessa waan hin jirreef yeroma jalqabaa qoramuun ni kufa.
iii. **Islaama hordofuu aadaa godhachuu fi hawaasa akkeessu-**Asitti nama Islaama qabachuun isaa aadaa fi hawaasa keessa jiraatu akkeessu kan taâ€™etu jira. Naannoo kanarraa gara naannoo biraatti darbuu isaatiin kufaati ariifataa kan kufu taâ€™e argita. Sababni isaas, Islaama qabachuun isaa akkeessaa irratti kan hundaaâ€™edha. Sababni yoo bade buâ€™aan isaas ni bada.
iv. **Namoonni inni waliin taâ€™u jijjiramu-**Sababni jallinna kanaa naannoo lammataa keessatti warroonni inni waliin taaâ€™u jijjiramu dandaâ€™u. Naannoo lammataa kana keessatti warra beekumsaa fi daâ€™awaa, warra alkooli dhuganii fi sirbaniin bakka buusa. Kufaatiin asirraa jalqaba. Wanta dubbatamu keessaa tokko: Hasan Al Banna yommuu obboleewwan isaa keessaa tokko biyyaa addaati fi barnoota itti baratan ykn hojjatan kaaâ€™u, wantoota lama irraa isa akeekachiisa: dubartii jalqabaa fi dhugaati nama macheessu jalqabaa.
v. **Fitnaa irraa sodaachuu fi of eeggachuu dhiisu.** Sababni isaas, jallinna biyya san keessa jiru herreega homaatu herreegu dhiisun kufaati kan labsuudha, yoo Rabbiin fedhe malee.

Ilmaan Muslimoota aasxaa kheeyri fi fooyyaâ€™insaa taâ€™anitti hasaasun mata duree kana xumura. Akkana isaaniin jedha; isin keessaa nama biyya isaa keessatti Islaama qabatutu jira. Yommuu gara biyya kufrii yookin inumaa biyyoota Muslima keessaa biyya biraatti jijjiramu gara nama biraatti kan jijjiramu taâ€™ee argita. Ijoollee Muslimootaa keessaa nama saalaa faallan walitti makamuu diduu fi irra of qusatutu jira. Maatii isaa of haguugu fi qaanii irratti dirqisiisutu jira. Rabbiif galanni haa galu kuni dhimma gaariidha. Garuu obboleessa kana yommuu biyya isaa keessaa gara biyya biraatti deemu bakka dhiiraa fi dubartiin walitti makaman keessa seenuu irraa of hin qusatu. Tarii akkuma kana maatii isaas qabee waliin seenu dandaâ€™a.

Kanaaf fakkeenya siif dhiyeessa: jiraattota Riyaad keessaa hanga nutti mulâ€™atuun dargaggeessa gaarii, taqwaa qabu fi daâ€™awaa gochuuf fedhii guddaa qabuu tokkotu jira. Fakkeenyaaf yommuu gara Jiddaa deemu, safuu fi qajeelfamoota buâ€™uuraa irraa duwwaa taâ€™a. Mataa ofiiti chaanalii

babbadaa kan ilaaluu taâ€™e argita. Maatii isaa waliin moggaa galaanaa dhiiraa fi dubartiin walitti makaman irra taaâ€™u irraa of hin qusatu.

Maaliif dargaggeesi kuni yommuu biyya isaa keessa jiru dubartiin walitti makamu dida, ergasii yommuu biyya biraa deemu dubartiin walitti makamutti gammadaa? Yeroo duraanii gadi qabachuun nama shariâ€™aa waan taâ€™eef aadaa fi akkeessan didee? Dhugumatti, kuni gaafi nama isa deebisuu barbaaduudha?

Gariin isaanii kuni ragaalee ittiin morman qabu. Isaan keessaa, â€œkuni yeroo gabaabaa murtaaâ€™aa taâ€™eedha. Dawaâ€™annaa fi boqonnaa nafsee irra hin darbu.â€• jedhu. Kuni uzrii fokkataadha.

Akkana isaaniin jedha: sila Muslimni wanta Rabbiin dhoowween ni bashannanaa? Filmii sagaagalummaa fi wanta fokkuu agarsiisuu ilaaluun nafsee bashannansiisuun ni taâ€™aa? Kuni haraama taâ€™uu erga beektee maaliif isatti qajeeltaa?
Yoo hin beekin suni musiibaadhaa
Yoo beektee musiibaan guddaadhaa

Namoonni Islaama qabatan yommuu biyya isaanii keessaa gara biyya biraatti deeman maaliif yuniformii faasiqtotaa uffatuu? Kuni sababoota ijoo gara duubatti deebiâ€™uutti nama geessan keessaa tokkoodha.

Dirqamni Muslima haqaa irra jiru ulfaatinna karaa beekuu fi dhoksaa ifatti Rabbiin ofirratti eegu (na arga jedhee sodaachu) dha. Fedhii nafsee isaatiif gadi jechuu hin qabu. Gabaabumatti, fedhii dachaa bakka murtaaâ€™aa keessatti gahee murtaaâ€™atti isa geessu qabaachu hin qabu. Yeroo biyya ofii keessa jiraatu nama taqwaa qabu, gaarii, fooyyessaa, yeroo biyya biraa keessa jiraatu immoo faasiqa, nama badii hojjatu, nama fedhii lubbuu fi salphinna hordofuu taâ€™uu hin qabu.

Yeroo baayâ€™ee xumurri namoota kanniinii xumura gaddisiisaa taâ€™a. Innis duubatti deebiâ€™uu fi addunyaa Aakhiratti salphachuudha. Sababni isaas, warri fedhii lama qaban yeroo dheeraaf itti hin fufan. Kufaatin isaanii dhimma murteefamaa shakkii hin qabneedha.

Furmaanni haala akkanaa ijjannoo fi jabeenya fedhii barbaada. Keessumaayyu gara alaa deemuf murtoo irra gahuu keessatti hubannoo fi qarummaa barbaaachisa.

Sertifikeetti Muslima amanti isaa irraa akka jallatu taasisu keessa Rabbiin barakaa hin godhin. Qabeenya Aakhiratti nama kasaarsu addunyaa keessatti kan nama fayyadu hin godhin.

Irra deebiâ€™uun akkana jedhe: namoota birootiin yommuu wal-bira qabaman isaan kunniin muraasa. Rabbiif galanni haa galu. Garuu haala isaanii sirriitti barachuutu isaan irra jira.

Guduunfaa
âœ’Namni yommuu gara biyya alaa keessumaayyu gara biyya kufrii fi badiin itti baayâ€™atu deemu, kasaaraa fi buâ€™aa wal madaalchisu qaba. Buâ€™aa addunyaa buufachuuf jedhe amanti isaa kan dhabu yoo taâ€™e, kuni dhugumatti buâ€™aa buufachu osoo hin taâ€™in kasaaraa guddaa kasaarudha. Kanaafu, iddoo amanti ofii itti dhabutti deemu hin qabu.

Madda: Min Akhbaaril Muntakisiina maâ€™al asbaabi wal ilaaji

Date Created
July 3, 2021
Author
admin